

[Statsminister:]

sætter grænser for, hvor hurtigt den fulde beskæftigelse kan gennemføres.

Jeg behøver sikkert ikke her at gå ind på årsagerne til, at beskæftigelsesforholdene i de sidste år har været utilfredsstillende: ord som oliekrise og svækkede internationale konjunkturer siger vist tilstrækkeligt. Folketinget diskuterede jo også aspekter af disse forhold så sent som den 12. maj i år.

Jeg vil derimod tale om, hvad der er gennemført, udsigterne for beskæftigelsen i den nærmeste tid, og hvilke forhold der er afgørende for en genetablering af den høje beskæftigelsesgrad. Til slut vil jeg også i min tale komme ind på, hvad der er gennemført og nu foreslås for at forbedre forholdene for den enkelte, der er ramt af arbejdsløshed.

Det er velkendt, hvad regeringen og de fem forligspartier gennemførte i september 1975, men det kan være nyttigt at se lidt på de erfaringer og de resultater, vi kan drage af septemberforligets foranstaltninger.

Septemberforligets foranstaltninger faldt jo i to hovedgrupper. Den ene omfattede en koncentreret indsats for at øge beskæftigelsen specielt i byggefagene gennem tilskud til reparationsarbejder, energibesparende foranstaltninger og erhvervenes byggearbejder. Hertil kom så øgede bevillinger til statslige bygge- og anlægsarbejder, der kunne iværksættes med kort varsel.

Den anden hovedgruppe af septemberforligets foranstaltninger var den midlertidige momsned sættelse. Alt i alt medførte denne ekstra indsats, at de samlede efterspørgselsmuligheder i en periode steg ganske betydeligt. Resultatet af disse og tidligere foranstaltninger blev i første række, at tendenserne til stigende arbejdsløshed blev bremset. Fra årsskiftet kunne vi konstatere, at beskæftigelsen, årstiden taget i betragtning, på ny var stigende. Hurtigst har reaktionerne været inden for byggefagene, hvor ledigheden i foråret er mere end halveret i forhold til sidste år; også inden for de øvrige fag er der tydelige tegn på en bedring i situationen.

Septemberforligets virkning på bl. a. industrien må nok skønnes at være kommet noget senere end oprindelig ventet. Til gengæld virker den med betydelig styrke netop nu.

Når virkningen på industrien i alminde-

lighed kom noget senere, end vi oprindelig håbede og ventede, skyldes det, dels at man tærede på de bestående lagre, dels at en del af efterspørgslen rettede sig mod importvarer. Resultatet er imidlertid blevet, at beskæftigelsen afgjort ligger på et højere niveau, end det ellers ville have været tilfældet.

Et andet resultat er imidlertid, at under-skuddet på betalingsbalancen i vinterhalvåret er blevet væsentlig større, end vi skønnede det i september. Selv om underskuddet nu må skønnes igen at være aftagende, er det fortsat meget stort. For 1976 som helhed må det ventes at blive i en størrelsesorden af 7-8 mia kr. mod 3 mia kr. i 1975.

Baggrunden for denne forringelse af betalingsbalancen er, at forbruget og produktionen her i landet ventes at stige kraftigt i forhold til 1975.

Beskæftigelsen skønnes da også fortsat at ville øges. Det var netop hensigten med regeringens økonomiske politik, men det er samtidig klart, at produktivitetsstigningen i erhvervene vil medføre, at beskæftigelsen ikke vil stige så stærkt som produktionen. Beskæftigelsen i sommermånederne må ventes at blive forholdsvis tilfredsstillende, specielt i byggefagene. De seneste kvartalers store igang sættelser af erhvervs- og boligbyggeri vil sikre en højere beskæftigelsesgrad. Hvorvidt situationen vil ændre sig senere på året, er endnu usikkert; vi må nok i en periode vente en mindre igang sættelse af boliger som en reaktion på de store påbegyndelser, der fandt sted navnlig i marts måned for at udnytte lempelserne i realkreditlovgivningen. Det høje niveau for det igangværende byggeri vil i alle tilfælde medføre en høj beskæftigelse ved nybyggeri sommeren over.

For beskæftigelsen i øvrigt må sæsonforhold og vækst i produktionen ventes at føre til et relativt højt beskæftigelsesniveau. Regeringen har fulgt og vil meget nøje følge beskæftigelsesudviklingen. Dette kom jo sidst til udtryk ved forhandlingerne om finansloven, den finanslov, som vi nu arbejder under. Finansloven indeholder nye initiativer til fremme af beskæftigelsen.

Regeringen vil, hvis forholdene udvikler sig anderledes end ventet, være parat til at foreslå iværksættelse af beskæftigelsesfremmende foranstaltninger. Det er imidlertid